

1. (2 body) Znegujte: $\forall x ((A(x) \vee B(x)) \rightarrow (C(x) \wedge \exists y D(x, y)))$.

Riešenie: $\neg \forall x ((A(x) \vee B(x)) \rightarrow (C(x) \wedge \exists y D(x, y))) \Leftrightarrow \exists x ((A(x) \vee B(x)) \wedge \neg(C(x) \wedge \exists y D(x, y))) \Leftrightarrow \exists x ((A(x) \vee B(x)) \wedge (\neg C(x) \vee \neg \exists y D(x, y))) \Leftrightarrow \exists x ((A(x) \vee B(x)) \wedge (\neg C(x) \vee \forall y \neg D(x, y)))$.

2. (2 body) Vyjadrite formulu $(A \vee B) \leftrightarrow C$ iba pomocou logických spojiek $\wedge$ a $\neg$.

Riešenie 1: $(A \vee B) \leftrightarrow C \Leftrightarrow [(A \vee B) \wedge C] \vee [\neg(A \vee B) \wedge \neg C] \Leftrightarrow [\neg \neg(A \vee B) \wedge C] \vee (\neg A \wedge \neg B \wedge \neg C) \Leftrightarrow \neg \neg\{[\neg(\neg A \wedge \neg B) \wedge C] \vee (\neg A \wedge \neg B \wedge \neg C)\} \Leftrightarrow \neg\{\neg[\neg(\neg A \wedge \neg B) \wedge C] \wedge \neg(\neg A \wedge \neg B \wedge \neg C)\}$.

Riešenie 2: $(A \vee B) \leftrightarrow C \Leftrightarrow [(A \vee B) \vee \neg C] \wedge [\neg(A \vee B) \vee C] \Leftrightarrow \neg \neg[(A \vee B) \vee \neg C] \wedge \neg \neg[\neg(A \vee B) \vee C] \Leftrightarrow \neg[\neg(A \vee B) \wedge C] \wedge \neg[(A \vee B) \wedge \neg C] \Leftrightarrow \neg(\neg A \wedge \neg B \wedge C) \wedge \neg[\neg \neg(A \vee B) \wedge \neg C] \Leftrightarrow \neg(\neg A \wedge \neg B \wedge C) \wedge \neg[\neg(\neg A \wedge \neg B) \wedge \neg C]$.

3. (2 body) Dokážte nasledujúce tvrdenie:

$$[(A \rightarrow B) \wedge (\neg B \vee C)] \rightarrow [(C \rightarrow D) \wedge A] \rightarrow D.$$

Riešenie: Tvrdenie je implikáciou. Môžeme teda predpokladať, že

$$A \rightarrow B \tag{1}$$

$$\neg B \vee C \tag{2}$$

a chceme dokázať $((C \rightarrow D) \wedge A) \rightarrow D$. Dokazované tvrdenie má opäť tvar implikácie, preto môžeme predpokladať

$$C \rightarrow D \tag{3}$$

$$A \tag{4}$$

a chceme dokázať D . Z (4) a (1) dostávame pravidlom modus ponens

$$B \tag{5}$$

Rozdelíme dôkaz na dve časti podľa toho, ktorá časť (2) platí.

Ak platí $\neg B$, spolu s (5) dostávame False a z False vyplýva D .

Ak platí C , použitím pravidla modus ponens s (3) dostávame D .

Keďže sme v oboch prípadoch dokázali D , D platí, čo bolo treba dokázať.

4. (2 body) Nech $U = \{1, 2, 3\}$ je univerzálna množina. Definujeme výrokové formy $a(x)$, $b(x, y)$ a $c(x)$ nasledovne:

x	1	2	3	x	1	2	3
a(x)	true	false	false	c(x)	false	true	true

x	1	1	1	2	2	2	3	3	3
y	1	2	3	1	2	3	1	2	3
b(x,y)	true	false	true	true	false	true	false	true	false

Zistite, či sú nasledujúce výroky pri danej interpretácii pravdivé:

a. $\forall x [a(x) \vee \exists y (b(x, y) \wedge c(y))]$

Riešenie: Výrok je v danej interpretácii pravdivý.

Ak $x = 1$, potom platí $a(x)$ a teda aj $a(x) \vee \exists y (b(x, y) \wedge c(y))$.

Ak $x = 2$, potom pre $y = 3$ platí $b(x, y) \wedge c(y)$ a teda aj $a(x) \vee \exists y (b(x, y) \wedge c(y))$.

Ak $x = 3$, potom pre $y = 2$ platí $b(x, y) \wedge c(y)$ a teda aj $a(x) \vee \exists y (b(x, y) \wedge c(y))$.

Preto platí aj $\forall x [a(x) \vee \exists y (b(x, y) \wedge c(y))]$

b. $\exists y \forall x [a(x) \vee (b(x, y) \wedge c(y))]$

Riešenie: Výrok je v danej interpretácii nepravdivý.

Ak $y = 1$, potom pre $x = 2$ $a(x) \vee (b(x, y) \wedge c(y))$ neplatí a teda ani $\forall x [a(x) \vee (b(x, y) \wedge c(y))]$ neplatí.

Ak $y = 2$, potom pre $x = 2$ $a(x) \vee (b(x, y) \wedge c(y))$ neplatí a teda ani $\forall x [a(x) \vee (b(x, y) \wedge c(y))]$ neplatí.

Ak $y = 3$, potom pre $x = 3$ $a(x) \vee (b(x, y) \wedge c(y))$ neplatí a teda ani $\forall x [a(x) \vee (b(x, y) \wedge c(y))]$ neplatí.

Preto neplatí ani $\exists y \forall x [a(x) \vee (b(x, y) \wedge c(y))]$.

5. (4 body) Zistite, či sú nasledujúce formuly vždy pravdivé. Svoje tvrdenie dokážte.

a. $[\forall x (a(x) \vee \exists y b(x, y))] \rightarrow [\exists x (a(x) \wedge \exists y b(x, y))]$

Riešenie: Formula nie je vždy pravdivá. Zvoľme napríklad $U = \{0\}$, $a(x) \Leftrightarrow \text{True}$ a $b(x, y) \Leftrightarrow \text{False}$.

b. $[\exists x (a(x) \wedge \exists y b(x, y))] \rightarrow [\exists x (a(x) \vee \forall y b(x, y))]$

Riešenie: Formula je vždy pravdivá. Dokážeme to priamym dôkazom implikácie. Môžeme predpokladať

$$\exists x (a(x) \wedge \exists y b(x, y)) \tag{6}$$

a chceme dokázať $\exists x (a(x) \vee \forall y b(x, y))$. Dosadením novej premennej s za x dostávame z (6)

$$a(s) \tag{7}$$

$$\exists y b(s, y) \tag{8}$$

Zo (7) dostávame

$$a(s) \vee \forall y b(s, y) \tag{9}$$

z čoho dostávame $\exists x (a(x) \wedge \exists y b(x, y))$, čo bolo treba dokázať.

6. (3 body) Dokážte, že pre všetky $n > 0$

$$3^n < n! + 200.$$

Riešenie 1: Overíme platnosť tvrdenia pre $n < 8$. Pre $n \geq 8$ dokážeme pomocou matematickej indukcie silnejšie tvrdenie $3^n < n!$.

Báza indukcie $n = 8$: $8! > 3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 4 \cdot 3 \cdot 7 \cdot 8 \cdot 3 \cdot 3 > 3^8$.

Indukčný krok: Predpokladajme $3^n < n!$. Chceme pre $n \geq 8$ doázať, že $3^{n+1} < (n+1)!$.

Podľa IP, $3^n < n!$. Keďže $3 < n+1$, dostávame násobením nerovnic (v kladných číslach) $3^{n+1} < (n+1)!$, čo bolo treba dokázať.

Teraz jednoducho dokážeme pôvodné tvrdenie pre $n \geq 8$: $3^n < n! < n! + 200$.

Riešenie 2: Báza indukcie: overíme, že tvrdenie platí pre $n \leq 6$.

Indukčný krok: Predpokladajme, že $3^n < n! + 200$. Chceme pre $n \geq 6$ dokázať, že

$$3^{n+1} < (n+1)! + 200$$

a teda

$$3^{n+1} < (n+1) \cdot n! + 200$$

Použitím IP nám stačí dokázať, že

$$\begin{aligned} 3^{n+1} &< (n+1)(3^n - 200) + 200 \\ 3^{n+1} &< (n+1)3^n - 200n \\ 3^{n+1} + 200n &< (n+1)3^n \\ 3 + \frac{200n}{3^n} &< n+1 \\ \frac{200}{3^n}n &< n-2 \end{aligned}$$

Pre $n \geq 6$ je $\frac{200}{3^n} < 0.5$, preto stačí dokázať, že

$$\begin{aligned} 0.5 \cdot n &< n-2 \\ 2 &< 0.5 \cdot n \\ 4 &< n, \end{aligned}$$

čo platí.